

Zaak T-342/99 DEP

Airtours plc tegen Commissie van de Europese Gemeenschappen

„Begroting van kosten — Honorarium van solicitors en barristers —
Honorarium van economen — BTW”

Beschikking van het Gerecht (Vijfde kamer — uitgebreid) van 28 juni 2004 II - 1790

Samenvatting van de beschikking

1. *Procedure — Kosten — Begroting — Invorderbare kosten — Begrip
(Reglement voor de procesvoering van het Gerecht, art. 91, sub b)*
2. *Procedure — Kosten — Begroting — In aanmerking te nemen factoren
(Reglement voor de procesvoering van het Gerecht, art. 91, sub b)*

3. *Procedure — Kosten — Begroting — Invorderbare kosten — Begrip — Inschakeling van meerdere advocaten*
(Reglement voor de procesvoering van het Gerecht, art. 91, sub b)
4. *Procedure — Kosten — Begroting — Invorderbare kosten — Begrip — Door partijen gemaakte noodzakelijke kosten — Inschakeling van meerdere advocaten — Cumulatie van barristers- en solicitorshonoraria — Toelaatbaarheid — Grenzen*
(Reglement voor de procesvoering van het Gerecht, art. 91, sub b)
5. *Procedure — Kosten — Begroting — Invorderbare kosten — Begrip — Door partijen gemaakte noodzakelijke kosten — Honoraria van econoom — Toelaatbaarheid in geschillen waarin economische beoordelingen hoofdrol spelen*
(Reglement voor de procesvoering van het Gerecht, art. 91, sub b)
6. *Procedure — Kosten — Begroting — Invorderbare kosten — Begrip — Belasting over toegevoegde waarde — Daarvan uitgesloten in geval van belastingplichtige*
(Reglement voor de procesvoering van het Gerecht, art. 91, sub b)

1. Uit artikel 91, sub b, van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht volgt dat de invorderbare kosten beperkt zijn tot enerzijds de kosten die in verband met de procedure voor het Gerecht zijn gemaakt, en anderzijds de daartoe noodzakelijke kosten.

verklaard, of, meer in het algemeen, op de noodzaak van een doeltreffend rechterlijk toezicht, teneinde meer te krijgen dan waarop hij ingevolge artikel 91, sub b, van het Reglement voor de procesvoering aanspraak heeft.

Ingevolge deze beginselen kan het bedrag van de invorderbare kosten niet hoger zijn dan het bedrag van de noodzakelijke kosten die verzoeker in verband met de procedure voor het Gerecht heeft gemaakt. Verzoeker kan zich dus niet beroepen op de inhoud van het arrest van het Gerecht, op hetgeen de Commissie of een nationale instantie naar aanleiding van dit arrest heeft

Bovendien zijn de op de vaststelling van het bedrag van de invorderbare kosten toepasselijke regels neergelegd in het Reglement voor de procesvoering en kunnen zij niet naar analogie worden afgeleid uit het door verzoeker aangevoerde nationaal recht.

(cf. punten 13-15)

2. Het staat niet aan de gemeenschapsrechter om de door de partijen aan hun eigen advocaten verschuldigde honoraria vast te stellen, maar hij dient te bepalen tot welk bedrag die vergoedingen kunnen worden teruggevorderd van de partij die in de kosten is verwezen. Bij de beslissing op een verzoek tot begroting van de kosten behoeft het Gerecht derhalve geen rekening te houden met een nationaal tarief van advocatenhonoraria of met een eventuele overeenkomst dienaangaande tussen de belanghebbende partij en haar gemachtigden of raadslieden.

aantal arbeidsuren dat objectief gezien nodig lijkt voor de procedure voor het Gerecht, ongeacht het aantal advocaten dat de betrokken diensten heeft verricht. De mogelijkheid voor de gemeenschapsrechter om de waarde van het verrichte werk te beoordelen, is afhankelijk van de nauwkeurigheid van de dienaangaande verstrekte informatie.

(cf. punt 30)

Aangezien een tariefregeling in het gemeenschapsrecht ontbreekt, beoordeelt het Gerecht de gegevens van de zaak vrijelijk, daarbij rekening houdend met het voorwerp en de aard van het geschil, het belang ervan vanuit het oogpunt van het gemeenschapsrecht, de moeilijkheid van de zaak, de hoeveelheid werk die de gemachtigden of de raadslieden aan de contentieuze procedure kunnen hebben gehad, en het economisch belang van het geschil voor de partijen.

4. Het is aan het Gerecht om te bepalen of, en zo ja, in hoeverre, de honoraria, om vergoeding waarvan een partij verzoekt, zijn te beschouwen als in verband met de procedure voor het Gerecht gemaakte noodzakelijke kosten in de zin van artikel 91, sub b, van het Reglement voor de procesvoering.

(cf. punten 17-18)

3. Wat de hoeveelheid werk betreft die de raadslieden van een verzoeker aan een procedure hebben, moet de rechter vooral rekening houden met het totale

Voor bij de gemeenschapsrechter ahangig gemaakte zaken staat geen wetelijk of deontologisch voorschrift eraan in de weg dat een partij zich voor zowel de schriftelijke als de mondelinge behandeling uitsluitend laat vertegenwoordigen door hetzij een solicitor hetzij een barrister uit Engeland en Wales. Dit betekent echter niet dat, wanneer een cliënt besluit zich te laten vertegenwoordigen door zowel een solicitor als een

barrister, de aan elk van hen verschuldigde honoraria niet als in verband met de procedure gemaakte noodzakelijke kosten in de zin van artikel 91, sub b, van het Reglement voor de procesvoering zouden moeten worden beschouwd.

mondelinge behandeling te vertegenwoordigen, blijven de noodzakelijke solicitorskosten beperkt tot die welke verband houden met het machtigen van de barrister, het uitvoeren van de door de barrister geadviseerde handelingen, het in de vereiste vorm indienen van de memories en het bijwonen van de terechtzitting.

Bij de begroting van de kosten in een dergelijk geval dient het Gerecht na te gaan, in hoeverre de door alle betrokken raadslieden verleende diensten noodzakelijk waren voor het verloop van de gerechtelijke procedure, en zich ervan te vergewissen dat de inschakeling van de twee soorten advocaten niet tot een onnodige verdubbeling van de kosten heeft geleid. Wanneer het door de verzoekende partij ingestelde beroep strekt tot nietigverklaring van een Commissiebeschikking die is vastgesteld na afloop van een administratieve procedure tijdens welke deze partij vertegenwoordigd is geweest door hetzelfde team van advocaten, bestaan de in verband met de procedure voor het Gerecht gemaakte noodzakelijke kosten hoofdzakelijk uit die welke verband houden met de voorbereiding en de opstelling van de memories en van de antwoorden op de door het Gerecht gelaste maatregelen tot organisatie van de procesgang of maatregelen van instructie, en met het bijwonen van de terechtzitting. Wanneer een cliënt bijvoorbeeld op aanraden van zijn solicitor besluit, bij een barrister advies in te winnen over het al dan niet instellen van een beroep tot nietigverklaring, en wanneer die barrister gemachtigd wordt de memories op te stellen en de cliënt tijdens de

(cf. punten 41-45)

5. Waar de beoordelingen die de Commissie in het kader van de controle op concentraties verricht, hoofdzakelijk economisch van aard zijn, kan het naar het oordeel van het Gerecht soms noodzakelijk blijken om ter aanvulling van het werk van de juridisch adviseurs ook in deze materie gespecialiseerde adviseurs of deskundigen op economisch gebied in te schakelen, waarvan de kosten dan overeenkomstig artikel 91, sub b, van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht kunnen worden teruggevorderd.

(cf. punt 55)

6. Wanneer een verzoeker aan de belasting over de toegevoegde waarde is onderworpen, is hij gerechtigd de belasting over de toegevoegde waarde die hij over de door hem gekochte goederen en de aan hem geleverde diensten heeft betaald, van de belastingdienst terug te vorderen, en vormt de belasting over de toegevoegde waarde voor hem dus geen kostenpost. In dat geval kan hij geen terugbetaling verlangen van de belasting

over de toegevoegde waarde die is betaald over de kosten die kunnen worden teruggevorderd overeenkomstig artikel 91, sub b, van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht.

(cf. punt 79)